

GÜRELİ YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK VE BAĞIMSIZ DENETİM HİZMETLERİ A.Ş.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU KALİTE GÜVENCE SİSTEMİ POLİTİKA VE UYGULAMALARI

I- KALİTE GÜVENCE SİSTEMİ OLUŞTURULMASININ DAYANAĞI

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (“BDDK”) tarafından 1 Kasım 2006 tarih ve 26333 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bankalarda Bağımsız Denetim Gerçekleştirecek Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik (“Yönetmelik”) uyarınca bankalardaki bağımsız denetim faaliyetlerine istinaden ilgili Yönetmelik’in 13. maddesi uyarınca kalite güvencesi sistemi oluşturulmuştur.

Yönetmelik’in 13. maddesinin 5. fıkrası uyarınca, kalite güvence sisteminin gözden geçirilmesi kapsamındaki politika ve uygulamalara ilişkin açıklamalara Şirketimiz internet sayfasında yer verilmektedir.

II-KALİTE GÜVENCE KOMİTESİNİN OLUŞUMU

Bankalarda bağımsız denetim gerçekleştirme yetkisine sahip olan Şirketimiz Yönetmelik’in 13. maddesi çerçevesinde, “Kalite Güvencesi Sistemi’nin sağlıklı biçimde işlemesi ve bu sistemin etkinliğinin sürekli olarak izlenmesini sağlamak üzere, yönetim kurulu tarafından alınan kararla sorumlu ortak başdenetçi Hakan Hasan ARI ve Oktay AKYÜZ görevlendirilmiştir. Kalite güvence sisteminin oluşturulmasından ve işleyişinden sorumlu olarak Hakan Hasan ARI ve OKTAY AKYÜZ tarafından kalite güvence sisteminin gözden geçirilmesini sağlamak üzere, bankalarda asgari üç yıllık bağımsız denetim tecrübesine sahip başdenetçi Metin ETKİN, başdenetçi Bülent KAYIKÇI ve denetçi Fikriye ÖZDEMİR’den oluşan Kalite Güvence Komitesi (“Komite”) oluşturulmuştur.

Komitenin temel amacı, ilgili Yönetmelik kapsamında gerçekleştirilecek finansal tablo ve finansal bilgilere ilişkin yapılmış olan bağımsız denetimin, Şirketimize makul güvence sağlayacak olan kalite kontrolüne ilişkin ilke ve esasları belirlemek; bağımsız denetçilerin mesleki ilkelere, ilgili düzenlemelere, belirlenen kalite güvence ilke ve uygulamalarına uyumunu ve hazırlanan bağımsız denetim raporlarının gerçek durumu yansıttığını teyit edecek bir kalite güvencesi sistemi oluşturmaktır. Bu çerçevede kalite güvence komitesi, kalite güvencesine ilişkin politikaların yazılı hale getirilmesi, bağımsız denetçilerin söz konusu politikalara erişiminin sağlanması, kalite güvencesine ilişkin ulusal ve uluslararası gelişmelerin takip edilmesi, olabilecek değişiklikler doğrultusunda politikaların güncellenmesi ve bağımsız denetçilere duyurulması, denetim sırasında mesleki ilkelere ya da yasal düzenlemelere uygunluğu zedeleyebilecek olağan ve olağanüstü durumlar için önlem oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Yönetmelik çerçevesinde Komite uyulması zorunlu politika ve prosedürleri, Denetim Kalite Güvence Programı ile bir bütünlük içerisinde uygulamaya koymuştur.

III- KALİTE GÜVENCESİ SİSTEMİNİN UNSURLARI

BDDK yetki alanına giren kurumların finansal bilgilerin denetimini ve gözden geçirilmesini gerçekleştiren Şirketimiz hizmet sözleşmeleri için “kalite kontrol” çerçevesinde kalite güvencesi sistemi aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır.

1. Kalite için liderlik sorumluluklarının belirlenmesi
2. Etik ilkeler ve bağımsızlık
3. Denetim esnasında uygulanacak kurallar
4. İnsan kaynakları yönetimi
5. Denetim performansı
6. İzleme ve Gözden Geçirme

III-1. Kalite İçin Liderlik Sorumluluklarının Belirlenmesi

Sorumlu ortak başdenetçi, görevli olduğu bağımsız denetim işinde, bağımsız denetimin genel kalitesi konusunda sorumluluğu üstlenerek, gerek yaptığı işler ve gerekse bağımsız denetim ekibine yaptığı açıklamalar yoluyla bağımsız denetimin her aşamasında diğer bağımsız denetçilere bağımsız denetimin kalitesi konusunda örnek olmaktadır.

Sorumlu ortak başdenetçi bağımsız denetim yapılırken, denetim ekibine kalitenin işin özü olduğu hususunu vurgulararak, Komite’ye yardımcı olur. Mesleki standartlara, yasal ve hukuki düzenlemelere uygun iş yapmanın önemini belirterek; kalite kontrol politika ve yöntemlerinden gerekli olanları kullanımını sağlamaktadır.

III-2. Etik İlkeler ve Bağımsızlık

III-2.1. Etik İlkeler

Sorumlu ortak başdenetçi, bağımsız denetim işinde yer alan bağımsız denetçilerin etik ilkelerin temel prensiplerine olan uyumunu sağlamaya çalışır. Dikkate alınması gereken temel etik ilkeler aşağıdaki gibidir;

- a) Dürüstlük,
- b) Tarafsızlık,
- c) Mesleki yeterlik, güvenilirlik ve mesleki özen ve titizlik,
- ç) Gizlilik
- d) Mesleki davranış.

Sorumlu ortak başdenetçi, bağımsız denetçilerin etik ilkelere uygunluğu konusunda dikkatli olmak zorundadır. Herhangi bir şekilde sorumlu ortak başdenetçinin dikkatine gelen hususları Komitede tartışıp izlenecek yol belirlenir. Komite, tespit edilen sorunları ve bunların nasıl çözümlendiği hususunu yazılı hale getirir.

Bağımsız denetçilerin meslek ilkelerine ya da yasal düzenlemelere uygunluğu tehlikeye düşürebilecek bir durumun varlığı halinde, ilgili sorumlu ortak baş denetçiye ve Komiteye gerekli bildirimleri yapması gerekir.

a) Dürüstlük

Denetçilerin tüm denetim ve mesleki ilişkilerinde doğru sözlü ve dürüst davranmalarını ifade etmektedir.

b) Tarafsızlık

Denetçilerin ön yargılı ve yanlı davranmaması, üçüncü kişilerin veya müşterinin haksız, uygunsuz biçimdeki baskılarının denetçinin kararlarını etkilememesi sağlanır. Denetim görevlendirmelerinde aynı alanda veya konuda uzun süreli denetim yapılmasının tarafsızlığı bozabileceği göz önünde bulundurularak denetçiler ve denetim görevleri arasında zaman zaman rotasyon yapılır. Denetçiler, görevlerini yürütürken tarafsızlıklarını zedeleyebilecek bir durumla karşılaşmaları halinde, bu durum derhal sorumlu ortak başdenetçiye ve Komiteye bildirilir.

c) Mesleki Yeterlilik, Mesleki Özen ve Titizlik

Denetçilerde mesleki yeterliliğin aranması ve sağlanması zorunludur. Bağımsız denetim çalışmasına katılan her kıdemdeki denetçiler, mesleki standartlara uygun olarak gerekli özeni göstermelidir. Gerekli mesleki özen ve titizlik, dikkatli ve basiretli bir denetçinin aynı koşullar altında ayrıntılara vereceği önemi, göstereceği dikkat ve gayreti ifade eder. Ayrıca mesleki özen ve titizlikte asgari kıstas denetim ilke ve esaslarına eksiksiz uyulmasıdır.

ç) Güvenilirlik

Şirketimizin bütün çalışanları işleri dolayısıyla öğrendikleri sırları açıklayamazlar, bu sırları kendilerinin veya üçüncü kişilerin menfaatlerine kullanamazlar.

d) Mesleki Davranış

Mesleki davranıştan kasıt denetçiden beklenen profesyonel davranış ilkelerine uygun davranmasıdır. Bağımsız denetçinin mevcut yasalar, yönetmelikler ve tebliğlere uyması ve mesleğin itibarını zedeleyecek her türlü davranıştan kaçınmasını içermektedir.

III-3.2. Bağımsızlık

Bağımsızlık, denetim faaliyetlerinin yürütülmesinde, sonuçların değerlendirilmesinde ve denetim raporunun oluşturulmasında tarafsız bir bakış açısına sahip olmayı ifade etmektedir. Denetçiler ortaya çıkabilecek çıkar çatışmalarından uzak kalmalı, denetim sonucunda ulaşılan görüşlerini başkalarının çıkarlarını gözetmeksizin raporlarında açıklamalıdır.

Sorumlu ortak baş denetçi ve Komite, yapılan bağımsız denetimle ilgili olarak bağımsızlığın sağlandığına dair bir sonuca ulaşmak zorundadır. Bu amaçla sorumlu ortak baş denetçi ve Komite aşağıdaki uygulamaları yaparlar;

- Bağımsızlığı ortadan kaldıran durumlar ve ilişkiler tespit edilerek, özüne ve önemine göre değerlendirilir.
- Bağımsızlığı ortadan kaldıran durumları uygun önlemler alınarak bertaraf edilir veya kabul edilebilir bir düzeye indirmek için koruyucu önlemler alınır.
- Bağımsızlık konusuyla ilgili sonuçları ve bu sonuçları destekleyen kanıtlar dosyalanarak, yönetimi ile yapılan tartışmaları yazılı hale getirilir.

Sorumlu ortak baş denetçi bağımsızlığı ortadan kaldırılan durumu azaltamıyor veya etkisini kabul edilebilir düzeye indiremiyorsa, bağımsızlığı tehdit eden faaliyet veya işlemin iptal edilmesi veya bağımsız denetimden çekilmek üzere gerekli süreçler başlatılır.

III-3. Denetim Esnasında Uygulanacak Kurallar

Denetim süreçleri olan müşteri kabulü ve denetim anlaşmasının yapılması; denetim planlaması; denetim çalışmalarının yürütülmesi ve denetim sonuçlarının raporlanması kalite kontrol süreçlerinin temelini oluşturur.

III-3.1. Müşteri Kabulü ve Denetim Sözleşmesinin Yapılması

Yeni bir müşteri (işletme) ile sözleşme yapılırken veya mevcut işe devam edip etmeme kararı alınırken aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulmaktadır:

- İşletmenin geçmişi,
- İşletmenin çeşitli kurumlarla ilişkileri ve bu kurumlarla uyumsuzlukları tespiti,
- Denetlenenin yönetiminde etkin olanlar ve yönetimden sorumlu kişilerin dürüstlüğü
- Önceki denetçi ile görüşme yapılarak, işletme hakkında edinilen bilgiler,
- Denetimin hangi amaçla talep edildiği,
- Bağımsız denetim ekibinin işlerin yapılması bakımından yeterliliği ve gerekli zaman ve kaynağa sahip olup olmadığı,
- Şirket ve ekibin etik ilkelere uyup uymadığı.

Komite, müşterinin kabulü, müşteriyle olan ilişkinin devamı ve özellik arz eden bağımsız denetimlerle ilgili gerekli usul ve esasların izlendiğinden emin olmak ve ulaşılan sonuçların yazılı hale getirilmesini sağlamak zorundadır. Müşterinin kabulünden sonra, sorumlu ortak başdenetçi işin kabulünü etkileyen bir bilgi edinmişse, bu durumda konuyu derhal Komite'ye taşıyarak Şirket tarafından gerekli işlemlerin yapılmasını sağlar.

III-3.2. Denetim Ekibinin Belirlenmesi

Denetim çalışmasının gerektirdiği düzeyde teknik bilgi, mesleki yeterlilik ve beceriye sahip olan denetim elemanları tarafından gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır. Bağımsız denetim ekibi görevlendirilirken denetim elemanının aşağıdaki durumları göz önüne alınmaktadır:

- Uygun eğitim, bilgi ve pratik deneyimi;
- Mesleki standartlar, denetim ve yasal ve hukuki düzenlemeler hakkında bilgisi;
- İlgili bilgi teknolojisinin bilgisini de içeren gerekli teknik bilgi;
- Müşterinin faaliyet gösterdiği sektör hakkında bilgisi;
- Mesleki konuda karar verme yeteneği;
- Şirketin kalite kontrol politikaları ve prosedürlerini kavrama yeteneği

III-3.3. Denetim Faaliyetlerinin Yürütülmesi

Denetim çalışması denetim ekibinden sorumlu ortak başkanlığında, denetim çalışmasını planlamak amacı ile toplanmasıyla başlamaktadır. Bu toplantıda sorumlu ortak tarafından müşteri, içinde bulunduğu sektör, çalışmanın kapsamı, denetim çalışmasında karşılaşılabilecek riskler, çalışma sonunda müşterinin beklentileri ve zamanlama konularında bilgilendirme yapılmaktadır.

Bağımsız denetim ekibi, denetim faaliyetine başlamadan aşağıdaki hususlarda bilgilendirilmeli ve denetim çalışmasını belirlenen programa göre sonuçlandırmaktadır.

- Bağımsız denetim işinin yürütülmesiyle ilgili ayrıntılar,
- Denetim ekibinde yer alanların sorumlulukları,
- Denetimi yapılacak işletme faaliyetlerinin yapısı,
- Denetim çalışmasında karşılaşılabilecek riskler,
- Denetim faaliyeti sırasında ortaya çıkabilecek sorunlar.
- Denetim ekibinin yaptığı çalışmaların raporlanması ve kuralları;
- Denetim çalışmasının, bağımsız denetim standartlarına uygunluğu,
- Denetim sırasında, gerekli konularda alınan beyanların yazılı olarak kayıtlara geçirilmesi,

- Denetim çalışmasının planlanan sürede yapılması,
- Denetim çalışmasında, çalışma kağıtlarının sonuçları doğrulaması ve yazılı olarak kayıtlara geçirilmesi ve çalışma kağıtları ile denetim sonucunu etkileyen bilgileri içeren evrak, en az on yıl süre ile Şirket arşivinde saklanacaktır,
- Denetim çalışması sonunda oluşacak denetim görüşü için yeterli ve destekleyici yazılı belgelerin olması,
- Olumlu görüş içermeyen denetim raporların incelenmesi

Denetim çalışması sırasında muhasebe ve raporlama ile ilgili olarak daha önce hiç karşılaşmamış bir durumda karşılaşıldığında, Komiteden veya Kalite Güvence Sisteminden Sorumlu Ortaklardan görüş alınmaktadır.

III-4. İnsan Kaynakları

Müşteri sayısı, müşterinin niteliği, zamanlama ve denetim planlaması gibi faktörler göz önünde bulundurularak, nitelik ve nicelik olarak ihtiyaca göre personel alınması sağlanmaktadır. Böylelikle mesleki sorumluluklarını yerine getirebilecek niteliklere ve yeterli mesleki bilgi ve eğitime sahip bağımsız denetçiler istihdam edilerek en az hata ile denetim yapılması sağlanarak kalitenin yükseltilmesine çalışılmaktadır.

Bağımsız denetim ekibindeki bağımsız denetçilerin, denetim sona erdiğinde sorumlu ortak başdenetçi tarafından performans değerlendirme raporu düzenlenerek denetim ekibine denetim planlaması doğrultusunda denetim ekibindeki kişilere aldıkları sorumluluklar çerçevesinde verilen görevlerin yerine getirme süresi ve kabiliyetler ölçülerek değerlendirme yapılmaktadır. Bu değerlendirmelerin düzenliliği ise Komite tarafından kontrol edilmektedir.

Sorumlu ortak başdenetçi ve Komite, denetim personelinin yeterliliğinin devamı için sürekli mesleki gelişimi sağlayacak tedbirleri almak zorundadır. Bunun için her kademedeki Şirket personeli için sürekli uygulamalı eğitim ihtiyacını dikkate alarak şirket içi ve dışı eğitim vermeye çalışılmaktadır.

III-5. Denetim Performansı

Denetim sırasında denetim ekibi sorumlu ortak başdenetçi ve Komite tarafından gözden geçirilir. Gözden geçirme aşağıdaki hususları içerir:

- İşin profesyonel standartlara göre uygun olarak yapılıp yapılmadığı inelemek,
- İşin zamanında bitmesi için yeterli zamanın olup olmadığının, ekip üyelerinin yetenek, yeterlilik ve tecrübe açısından tespit etmek,
- İşin yasal ve hukuki mevzuatlara ve düzenlemelere uygun olarak yapılıp yapılmadığı belirlemek,
- İşin performansı sırasında karşılaşılan sorunların önemlilik kriterlerine göre dikkate almak,
- Daha kıdemli ekip üyelerine danışmayı gerektirecek konuları belirlemek,
- Elde edilmiş olan kanıtların yeterliliği ve bağımsız denetim raporunu destekler nitelikte olduğuna bakmak,
- Prosedürlerin ve bağımsız denetim tekniklerinin amaçlarına ulaştığını belirlemek.

III-6. İzleme-Gözden Geçirme

Bağımsız denetimin kalitesinin kontrolünü sağlayacak yeterli, etkin işleyen ve uygulama kolaylığı bulunan politika ve prosedürleri makul bir güvence verecek şekilde sağlayan bir gözetim sistemi kurulmaya çalışılmıştır. Kalite kontrol çalışması tamamlanana kadar rapor sorumlu ortak başdenetçi tarafından imzalanmaması sağlanmaktadır. Denetim faaliyetlerinin

istenen kalitede olması ve denetim sonucunda tam ve doğru bir görüşe varılmasını teminen denetim faaliyeti tüm seviyelerinde belli aralıklarla gözden geçirilmektedir. Kalite güvence sisteminin yeterliliği ve işlevselliği için, kalite güvencesine ilişkin ulusal ve uluslararası gelişmelerin takip edilerek değişiklikler doğrultusunda güncellenmeler yapılmaktadır.

Kalite güvence sisteminin gözden geçirilmesinin kapsamı, BDDK yetki alanına giren kurumların denetim dosyaları üzerinden, çalışma kağıtları incelenmesi, Türkiye Denetim Standartlarına ve BDDK düzenlemelerine uygunluk, bağımsızlık ilkelerine uyum, tahsis edilen kaynakların nitelik ve niceliği ile ödenen denetim ücretinin karşılaştırılması şeklinde yapılmaktadır.